

Вітальне слово

Колесниченко Володимир Миколайович,
Голова Вищої ради юстиції

Шановні колеги!

31 березня 2013 року виповнюється 15 років з початку діяльності Вищої ради юстиції — нового для вітчизняної правової системи конституційного органу, відповідального за формування високопрофесійного суддівського корпусу.

За задумом авторів Конституції України Вища рада юстиції мала якісно оновити суддівський корпус та посилити його незалежність. Утім становлення нового для української правової системи органу відбувалося нелегко.

Із самого початку діяльності Вищої ради юстиції її статус та повноваження завжди були предметом пильного суспільного контролю та правової дискусії, підґрунтям для якої слугували неузгодженість та недосконалість законів і норм Конституції, а також прагнення більш чітко означити роль Ради у судово-правовій системі країни.

За час діяльності Вищої ради юстиції 12 разів були внесені зміни до Закону України «Про Вищу раду юстиції», дев'ять разів Конституційний Суд України розглядав положення законодавства на предмет їх конституційності та офіційного тлумачення.

Важливим етапом реформи законодавства щодо діяльності Вищої ради юстиції стало прийняття Верховною Радою України за ініціативи Глави Держави Закону України від 7 липня 2010 року «Про судоустрій і статус суддів».

Законодавчі зміни правових засад діяльності Вищої ради юстиції відбувалися одночасно із переосмисленням та удосконаленням ролі та місця цього конституційного органу в системі державної влади.

Значну роль у формуванні законодавства щодо діяльності Вищої ради юстиції відіграло співробітництво з Парламентською Асамблеєю Ради Європи, Венеціанською Комісією та в рамках спільних програм Європейського Союзу і Ради Європи для України, яке стало поштовхом до змін чинного законодавства відповідно до європейських стандартів, підґрунтям започаткованої конституційної реформи.

Але й сьогодні питання статусу Вищої ради юстиції, оптимального складу цього органу, повноважень та ролі в судовій системі країни залишається дискусійним і до кінця не вирішеним.

Нині у країні склалася ситуація, коли створено чимало державних інституцій, органів суддівського самоврядування, у формуванні яких беруть участь судді. Центри впливу у сфері судової влади розпорошені, функції забезпечення різних потреб судової влади розподілені між різними органами та інституціями, жодна з яких не має достатніх важелів впливу для якісного вирішення в цілому проблем судової влади, підвищення її авторитету в суспільстві та зміцнення незалежного статусу. Через це багато питань діяльності судової влади не вирішуються або вирішуються неналежним чином. У результаті судова влада втрачає довіру громадян і не має можливості протистояти повністю тим викликам, з якими стикається.

Тож вважаю, що у майбутньому до відання Вищої ради юстиції слід віднести питання добору кандидатів на посаду судді, призначення суддів на посади та звільнення з посад; переведення; здійснення дисциплінарного провадження; призначення суддів на адміністративні посади, навчання та інші. Про необхідність таких змін ми неодноразово наголошували і сподіваємося, що Верховна Рада України їх підтримає.

Це не лише об'єктивна необхідність, а й одна із рекомендацій експертів Ради Європи, які наполягають на тому, що у сфері судової влади має бути

єдиний орган, який контролюватиметься суддями і вирішуватиме організаційні питання її діяльності, відстоюватиме її незалежність і врешті говоритиме від її імені.

Вища рада юстиції має бути не тільки тим органом, який може притягнути суддю-порушника до відповідальності, а перш за все органом, який може захистити його від стороннього впливу.

Роки діяльності Вищої ради юстиції підтвердили доцільність існування цього важливого конституційного органу. Сьогодні не викликає сумніву твердження, що в країні має діяти єдиний орган, який опікуватиметься забезпеченням судової влади, буде форпостом її незалежного статусу і більшість якого складатиме суддівське співтовариство. Вважаю за необхідне надати у майбутньому Вищій раді юстиції право законодавчої ініціативи, це б давало змогу урівноважити у правах усі гілки влади в державі. Зрештою через ці зміни до Конституції буде завершено формування судової влади як рівноправної гілки.

Сподіваємось, що зміни до Основного Закону будуть ухвалені і більшість складу ВРЮ формуватимуть судді, а судова влада отримає орган управління, який нестиме реальну відповідальність за авторитет та незалежність як судової системи, так і кожного окремого судді.

З повагою

Голова Вищої ради юстиції

Володимир Колесниченко